

null

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (šestého senátu)

3. února 2022(*)

„Řízení o předběžné otázce – Da z přidané hodnoty (DPH) – Směrnice 2006/112/ES – Článek 122 – Snížená sazba u dodání palivového dřeva – Rozlišení podle objektivních charakteristik a vlastností výrobků – Formy dřeva určené ke spalování, které slouží stejné potřebě spotřebitele a navzájem si konkurují – Zásada daňové neutrality“

Ve věci C-515/20,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Bundesfinanzhof (Spolkový finanční soud, Německo) ze dne 10. června 2020, došlým Soudnímu dvoru dne 14. října 2020, v řízení

B AG

proti

Finanzamt A,

SOUDNÍ DVŮR (šestý senát),

ve složení L. Bay Larsen, místopředseda Soudního dvora vykonávající funkci předsedy šestého senátu, N. Jääskinen a J.-C. Bonichot (zpravodaj), soudci,

generální advokát: E. Tanchev,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za B AG par T. Hammerem, Wirtschaftsprüfer a Steuerberater, jakož i C. Hammer, Steuerberater,
- za německou vládu J. Möllem a S. Costanzo, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi L. Lozano Palacios a R. Pethkem, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout vč bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 98 a 122 směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daní z přidané hodnoty (Úč. vst.

2006, L 347, s. 1, dále jen „směrnice o DPH“).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společnostmi B AG a Finanzamt A (finanční úřad A, Německo) (dále jen „správce daní“) ve věci uplatnění snížené sazby daně z přidané hodnoty (DPH) u dodání dřevní štěpky.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice o DPH

3 Bod 4 odvodňovací směrnice o DPH uvádí:

„Dosažení cíle vytvoření vnitřního trhu předpokládá, že v členských státech jsou uplatňovány právní předpisy o daních z obrátu, které nenarušují podmínky hospodářské soutěže ani nebrání volnému pohybu zboží a služeb. Je proto nezbytné dosáhnout takové harmonizace právních předpisů týkajících se daní z obrátu pomocí systému [DPH], která co nejvíce vyloučí faktory, jež mohou narušovat podmínky hospodářské soutěže jak na úrovni členských států, tak na úrovni Společenství.“

4 Bod 7 odvodňovací této směrnice zní takto:

„Společný systém DPH by měl, přestože sazby a osvobození od daní nejsou zcela harmonizovány, vést k neutralitě v hospodářské soutěži v tom smyslu, že obdobné zboží a služby na území každého členského státu nesou stejné daňové zatížení bez ohledu na délku výrobního a distribučního řetězce.“

5 Článek 96 uvedené směrnice stanoví:

„Členské státy uplatňují základní sazbu DPH, kterou stanoví každý členský stát jako procentní podíl ze základu daně a která je stejná pro dodání zboží i pro poskytnutí služby.“

6 Článek 98 směrnice o DPH stanoví:

„1. Členské státy mohou uplatňovat jednu či dvě snížené sazby.

2. Snížené sazby se uplatňují pouze u dodání zboží a poskytnutí služeb těchto kategorií, které jsou uvedeny v příloze III.

[...]

3. Členské státy mohou při uplatňování snížených sazeb podle odstavce 1 na kategorie týkající se zboží použít k přesnému vymezení rozsahu dané kategorie kombinovanou nomenklaturu.“

7 Příloha III této směrnice, jež stanoví seznam dodání zboží a poskytnutí služeb, která mohou být předmětem snížené sazby uvedené v článku 98, neobsahuje kategorii výrobků „palivové dřevo“.

8 Články 109 až 122 uvedené směrnice stanoví podmínky, za kterých mohou členské státy uplatňovat snížené sazby DPH, dokud není zaveden konečný režim.

9 Článek 122 této směrnice stanoví:

„členské státy mohou uplatňovat sníženou sazbu [...] u dodání palivového dříví.“

KN

10 Kombinovaná nomenklatura (dále jen „KN“) je uvedena v příloze I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 ze dne 23. července 1987 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku (Úř. věst. 1987, L 256, s. 1; Zvl. vyd. 02/02, s. 382), ve znění prováděcího nařízení Komise (EU) č. 1101/2014 ze dne 16. října 2014 (Úř. věst. 2014, L 312, s. 1).

11 Obsahuje mimo jiné následující čísla sazebníku:

Kód KN

Popis zboží

4401

– Palivové dřevě v polenech, špalcích, vřtvích, otepích nebo v podobných tvarech; dřevěné štěpky nebo třísky; piliny a dřevěné zbytky a dřevěný odpad, též aglomerované do polen, briket, pelet nebo podobných tvarů

4401 10 00

– palivové dřevě v polenech, špalcích, vřtvích, otepích nebo v podobných tvarech

– dřevěné štěpky nebo třísky

4401 21 00

– – jehličnaté

4401 22 00

– – jiné než jehličnaté

– piliny, dřevěné zbytky a dřevěný odpad, též aglomerované do polen, briket, pelet nebo podobných tvarů

4401 31 00

– – dřevěné pelety

4401 39

– – ostatní

4401 39 20

– – – aglomerované (například brikety)

— — — ostatní

4401 39 30

— — — piliny

Německé právo

12 Ustanovení § 12 Umsatzsteuergesetz (zákon o dani z obrátu) stanoví:

„(1) Sazba daně činí pro každé zdanitelné plnění 19 % výměnovacího základu daně (§§ 10, 11, § 25 odst. 3 a § 25a odst. 3 a 4).

(2) Sazba daně se snižuje na 7 % u následujících plnění:

1. dodání, dovoz nebo pořízení uvnitř Společenství v případě zboží, které je uvedeno v příloze 2, s výjimkou zboží uvedeného pod číslem 49 písm. f) a čísla 53 a 54;

[...]“

13 Číslo 48 přílohy 2 tohoto zákona zní následovně:

[Pořadové číslo]

Popis zboží

Celní sazebník (kapitola, položka, podpoložka)

48

dřevo, a sice

a) palivové dřevo v polenech, špalcích, vřtvích, otepích nebo v podobných tvarech

podpoložka 4401 10 00

b) piliny, dřevné zbytky a dřevný odpad, též aglomerované do polen, briket, pelet nebo podobných tvarů

podpoložka 4401 30

Spor v povodním řízení a předběžné otázky

14 Spor se týká uplatnění snížené sazby DPH u dodávek dřevní štěpky.

15 Žalobkyně v povodním řízení v průběhu roku 2015 uváděla na trh dřevní štěpku s chráněnými označeními „Flokets weiss“ (tzv. průmyslová štěpka) a „Flokets natur“ (tzv. lesní

šťpka) a zajišťovala údržbu topných zařízení používajících jako palivo dřevní štěpku.

16 Průmyslová štěpka je výsledkem pojezu kulatiny, kdy jsou odězky rozězány na štěpku ve štěpkovačích. Lesní štěpka pochází z korun stromů a mlází získaných při údržbě lesů. Zbytky dřeva jsou rozězány strojem v lese a poté žabkyní v pŕvodním řízení usušeny.

17 Během zřovacího období roku 2015 žabkyní v pŕvodním řízení dodala lesní a průmyslovou štěpku obci A a farnosti B. V tomto období rovněž dodala v rámci dohody o „provozu zařízení na vytápění štěpkou vřetnř údržby a řišřní“ uzavřené s obcí C dřevní štěpku jako palivo.

18 V pŕedběžném pŕiznání k DPH za rok 2015 uplatnila žabkyní v pŕvodním řízení na výše uvedená plnění základní sazbu (19 %) v souladu s názorem správce daně vyjádřeným při pŕedchozí daňové kontrole.

19 Žabkyní v pŕvodním řízení napadla tuto sazbu u Finanzgericht (finanční soud, Německo), který žalobě řásteň vyhovřl. Uvedený soud rozhodl, že dodávky dřevní štěpky obci A a farnosti B mají podléhat snížené sazbě, ale že balířek služeb poskytovaných obci C má být zdaněn základní sazbou, neboť pŕedstavuje jedině celkové plnění.

20 Žabkyní v pŕvodním řízení i správce daně podali proti rozsudku Finanzgericht (finanční soud) opravný pŕostřdek „Revision“ k Bundesfinanzhof (Spolkový finanční soud, Německo).

21 Tento soud si zaprvě klade otázku ohledně pojmu „palivové dřevo“ uvedeného v řlánku 122 smŕnice o DPH, zejména ohledně toho, zda tento pojem zahrnuje dřevní štěpku.

22 Zadruhé si pŕedkládající soud klade otázku, zda jsou řlenské státy při využití možnosti stanovené v řlánku 122 smŕnice o DPH oprávněny pŕesnř vymezit pŕsobnost snížené sazby daně u dodání palivového dřeva za použití KN, nebo zda je oprávnění v tomto smyslu stanovené v řl. 98 odst. 3 této smŕnice omezeno na pŕípady uplatnění snížené sazby daně u dodání zboží, které spadá do kategorií uvedených v pŕíloze III uvedené smŕnice.

23 Zatřetí pro pŕípad, že by řlenské státy byly oprávněny upŕesnit pŕsobnost snížené sazby DPH u dodání palivového dřeva pŕostřednictvím KN, se pŕedkládající soud táže, zda zásada daňové neutrality brání uplatnění rozdílných sazeb daně na řřzné formy palivového dřeva.

24 Za řřčto podmínek se Bundesfinanzhof (Spolkový finanční soud) rozhodl pŕerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující pŕedběžné otázky:

„1. Musí být pojem palivové dřevo uvedený v řlánku 122 [smŕnice o DPH] vykládán v tom smyslu, že zahrnuje jakékoliv dřevo, které je na základě svých objektivních vlastností určeno výhradně ke spalování?

2. Může řlenský stát, který na základě řlánku 122 [smŕnice o DPH] zavede sníženou sazbu daně u dodání palivového dřeva, pŕesnř vymezit její pŕsobnost v souladu s řl. 98 odst. 3 [smŕnice o DPH] odkazem na [KN]?

3. V případě kladné odpovědi na druhou otázku: může členský stát využít oprávnění vymežit působnost snížené sazby daně u dodání palivového dřeva za použití [KN], které mu připadá podle článku 122 [směrnice o DPH] a čl. 98 odst. 3 [směrnice o DPH], při dodržení zásady daňové neutrality tak, že dodání různých forem palivového dřeva, které se liší svými objektivními charakteristikami a vlastnostmi, avšak z pohledu průměrného spotřebitele slouží podle kritéria srovnatelnosti v použití stejné potěbě (v projednávané věci topení) a tím si navzájem konkurují, podléhají různým sazbám daně?“

K předložným otázkám

K první otázce

25 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda článek 122 směrnice o DPH musí být vykládán v tom smyslu, že pojem „palivové dřevo“ zahrnuje jakékoliv dřevo, které je na základě svých objektivních vlastností určeno výhradně ke spalování.

26 Je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora z požadavků jednotného uplatnění unijního práva i ze zásady rovnosti plyne, že znění ustanovení unijního práva, které za účelem vymezení svého smyslu a rozsahu výslovně neodkazuje na právo členských států, musí být zpravidla vykládáno autonomním a jednotným způsobem v celé Evropské unii bez ohledu na kvalifikace použité v členských státech [rozsudek ze dne 9. září 2021, Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Následná žádost o mezinárodní ochranu), C-18/20, EU:C:2021:710, bod 32].

27 Z toho vyplývá, že vzhledem k neexistenci odkazu v článku 122 směrnice o DPH musí být pojem „palivové dřevo“ uvedený v tomto ustanovení považován za autonomní pojem unijního práva, jehož smysl a rozsah musí být totožný ve všech členských státech. Soudnímu dvoru tudíž přísluší, aby tento pojem vykládal v unijním právním řádu jednotně.

28 Při neexistenci definice „palivového dřeva“ v této směrnici je třeba vycházet z obvyklého významu výrazu v běžném jazyce (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. září 2021, Phantasialand, C-406/20, EU:C:2021:720, bod 29), a sice dřevo určené ke spalování za účelem zajištění vytápění ve veřejných nebo soukromých prostor.

29 Dále je třeba uvést, že článek 122 směrnice o DPH má povahu výjimky. Podle článku 96 této směrnice se totiž pro dodání zboží i pro poskytnutí služby použije stejná sazba DPH, tedy základní sazba, kterou stanoví každý členský stát. Článek 122 uvedené směrnice tedy stanoví možnost prozatímně uplatňovat sníženou sazbu DPH mimo jiné na palivové dřevo jako výjimku z tohoto pravidla.

30 Jakožto odchylné ustanovení musí být tento článek vykládán striktně [rozsudky ze dne 29. července 2019, Inter-Environnement Wallonie a Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, C-411/17, EU:C:2019:622, bod 147) a ze dne 16. července 2020, JE (Rozhodné právo ve věcech rozvodu), C-249/19, EU:C:2020:570, bod 23], a v důsledku toho i pojem „palivové dřevo“, který určuje rozsah jeho působnosti. Za „palivové dřevo“ je tedy v souladu s definicí, kterou navrhuje předkládající soud, třeba považovat jakékoliv dřevo, které je na základě svých objektivních vlastností, jako je určitý stupeň vyschnutí, určeno výhradně ke spalování.

31 Z výše uvedeného vyplývá, že článek 122 směrnice o DPH musí být vykládán v tom smyslu, že pojem palivové dřevo ve smyslu tohoto článku označuje jakékoliv dřevo, které je na základě svých objektivních vlastností určeno výhradně ke spalování.

K druhé otázce

32 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda musí být článek 122 směrnice o DPH vykládán v tom smyslu, že členský stát, který na základě tohoto ustanovení zavede sníženou sazbu DPH u dodání palivového dřeva, může vymezit její působnost v souladu s čl. 98 odst. 3 uvedené směrnice s použitím odkazu na KN.

33 Je třeba připomenout, že pokud jde o kategorie dodání zboží uvedené v příloze III směrnice o DPH, které mohou být předem snížené sazby DPH podle čl. 98 odst. 1 a 2 této směrnice, odstavec 3 tohoto článku výslovně umožňuje členským státům, aby přesněji vymezily tyto kategorie odkazem na KN.

34 Naproti tomu tuto možnost nelze vyvodit ze znění článku 122 směrnice o DPH, který pouze uvádí, že členské státy mohou uplatňovat sníženou sazbu mimo jiné u dodání palivového dřeva, dokud není zaveden konečný režim.

35 Je však třeba zdůraznit, že jak bylo uvedeno v bodě 30 tohoto rozsudku, článek 122 směrnice o DPH představuje výjimku, a musí být tedy vykládán striktně. Členské státy tudíž nemohou na základě tohoto ustanovení přiznat sníženou sazbu jiným dodáním dřeva než dodáním palivového dřeva.

36 Dále vzhledem k tomu, že článek 122 směrnice o DPH opravňuje členské státy, aby během přechodného období uplatňovaly sníženou sazbu u dodání palivového dřeva, mohou se tyto státy uplatňování takové sazby u těchto dodání vzdát a rozhodnout se, že u nich budou uplatňovat základní sazbu stanovenou v článku 96 této směrnice. Takové oprávnění zahrnuje rovněž možnost uplatňovat sníženou sazbu pouze u některých dodání palivového dřeva, za předpokladu, že je tohoto oprávnění využíváno striktně v mezích odchylky, jak bylo připomenuto v předchozím bodě.

37 Podobně jako vyplývá z ustálené judikatury Soudního dvora, pokud jde o článek 98 směrnice o DPH (rozsudek ze dne 27. června 2019, Belgisch Syndicaat van Chiropraxie a další, C-597/17, EU:C:2019:544, bod 44), je třeba uvést, že unijní normotvůrce v článku 122 této směrnice pouze stanovil pro členské státy možnost uplatňovat, jako odchylku a přechodně, sníženou sazbu DPH u dodání mimo jiné palivového dřeva. Členské státy mají tedy možnost vyhradit uplatňování této snížené sazby pouze pro část těchto dodání.

38 Členským státům, které hodlají využít možnosti, kterou jim přiznává článek 122 směrnice o DPH, omezeným způsobem, a tudíž selektivně, přísluší upravit jakýmkoliv prostředkem v jejich vnitrostátním právu dodání palivového dřeva, u kterých se rozhodly uplatňovat sníženou sazbu. Žádné ustanovení unijního práva jim nezakazuje použít za tímto účelem nástroj tohoto práva, a zejména odkázat na KN, i když to tento článek 122 na rozdíl od článku 98 této směrnice výslovně nestanoví.

39 Možnost vyhradit uplatňování snížené sazby pouze u některým dodáním palivového dřeva, vyplývajícím z článku 122 směrnice o DPH, je však podmíněna dodržením zásady daňové neutrality. Jak totiž vyplývá z ustálené judikatury, členské státy mohou určit konkrétní kategorie dodání zboží a poskytnutí služeb, na něž uvedená směrnice umožňuje uplatňovat sníženou sazbu, pod podmínkou, že je dodržena zásada daňové neutrality, která je vlastní společnému systému DPH (rozsudky ze dne 22. dubna 2021, Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Katowicach, C-703/19, EU:C:2021:314, bod 38, a ze dne 9. září 2021, Phantasialand, C-406/20, EU:C:2021:720, bod 25 a citovaná judikatura).

40 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že článek 122 směrnice o DPH musí být vykládán v tom smyslu, že členský stát, který na základě tohoto článku zavede sníženou sazbu DPH u dodání palivového dřeva, může vymezit její působnost na určité kategorie dodání palivového dřeva s použitím odkazu na KN, pod podmínkou, že je dodržena zásada daňové neutrality.

K třetí otázce

41 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda zásada daňové neutrality musí být vykládána v tom smyslu, že brání tomu, aby bylo dodání dřevní štěrky vyloučeno z uplatnění snížené sazby použitelné u dodání jiných forem palivového dřeva.

42 Jak bylo připomenuto v bodě 40 tohoto rozsudku, pokud se členský stát rozhodne selektivně uplatňovat sníženou sazbu DPH u dodání zboží nebo poskytnutí služeb, u kterých směrnice o DPH umožňuje uplatňovat takovou sazbu, musí dodržet zásadu daňové neutrality.

43 Tato zásada brání tomu, aby z hlediska DPH bylo s podobným zbožím nebo podobnými službami, které si navzájem konkurují, zacházeno rozdílně (rozsudek ze dne 9. září 2021, Phantasialand, C-406/20, EU:C:2021:720, bod 37 a citovaná judikatura).

44 Podle ustálené judikatury je pro určení, zda jsou zboží nebo služby podobné, třeba zohlednit především hledisko průměrného spotřebitele. Zboží nebo služby jsou podobné, pokud mají obdobné vlastnosti a slouží stejným potřebám spotřebitelů, a to na základě kritéria srovnatelnosti v použití, a pokud existující rozdíly neovlivňují podstatným způsobem rozhodnutí průměrného spotřebitele zvolit některé z uvedeného zboží nebo uvedených služeb (rozsudek ze dne 9. září 2021, Phantasialand, C-406/20, EU:C:2021:720, bod 38 a citovaná judikatura).

45 Jinými slovy, jedná se o posouzení toho, zda je dotčené zboží nebo poskytování služeb z pohledu průměrného spotřebitele zastupitelné. V takovém případě by totiž uplatněním rozdílných sazeb DPH mohla být dotčena volba spotřebitele, což by znamenalo porušení zásady daňové neutrality (rozsudek ze dne 9. září 2021, Phantasialand, C-406/20, EU:C:2021:720, bod 39 a citovaná judikatura).

46 Je tedy na předkládajícím soudu, aby provedl konkrétní posouzení za účelem určení, zda z hlediska průměrného spotřebitele je dřevní štěrka zastupitelná s jinými formami palivového dřeva.

47 Na třetí otázku je tedy třeba odpovědět tak, že zásada daňové neutrality musí být vykládána v tom smyslu, že nebrání tomu, aby vnitrostátní právo vyloučovalo dodání dřevní štěrky z uplatnění snížené sazby DPH, aťkoliv u dodání jiných forem palivového dřeva ji uplatňuje, pokud pro průměrného spotřebitele není dřevní štěrka zastupitelná s tímto jinými formami palivového dřeva, což musí ověřit předkládající soud.

K nákladnému řízení

48 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky povodňového řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (šestý senát) rozhodl takto:

1) Článek 122 směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daní z prodané hodnoty musí být vykládán v tom smyslu, že pojem palivové dřevo ve smyslu tohoto článku označuje jakékoliv dřevo, které je na základě svých

objektivních vlastností určeno výhradně ke spalování.

2) Článek 122 směrnice 2006/112 musí být vykládán v tom smyslu, že členský stát, který na základě tohoto článku zavede sníženou sazbu daně z přidané hodnoty u dodání palivového dřeva, může vymezit její působnost na určité kategorie dodání palivového dřeva s použitím odkazu na kombinovanou nomenklaturu, pod podmínkou, že je dodržena zásada daňové neutrality.

3) Zásada daňové neutrality musí být vykládána v tom smyslu, že nebrání tomu, aby vnitrostátní právo vyloučilo dodání dřevní štěrky z uplatnění snížené sazby daně z přidané hodnoty, aťkoliv u dodání jiných forem palivového dřeva ji uplatňuje, pokud pro průměrného spotřebitele není dřevní štěrka zastupitelná s těmito jinými formami palivového dřeva, což musí ověřit předkládající soud.

Podpisy

*— Jednací jazyk: němčina.